

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Növendéklapja

KIS HÍRLAP

Szerkeszti Forgó bácsi.

KIKAPTUK A BIZONYÍTVÁNYT!... (Lásd a 7. lapon.)

LXIII. köt. 1. szám.

Ára negyed-évre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1902. július 6-án.

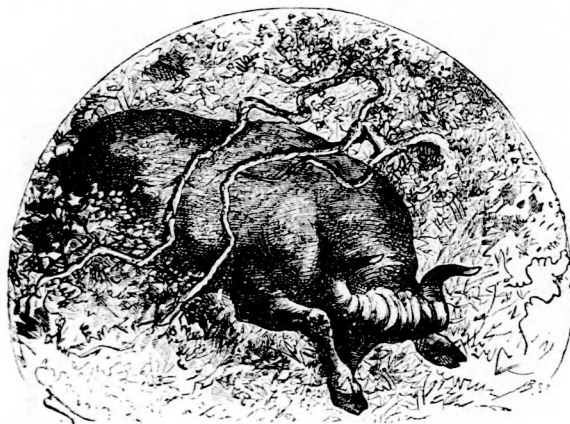
Lap
295
298
303
348
358
405
418
156,
310,
434
59,
218,
358,
426
79.
331.
150
165
201
234
283
347
377
431
2, 271
27
85
334
343
272
112,
272,
435
79, 85,
240,
368,
433
79, 96,
240,
367,
435
395
420
48
84, 435

A TRANSZVÁLI KIVÁNDORLÓK.

— Regényes rajz a búrok életéből. —

(Számos képpel.)

Irta Mayne-Reid. Francziából fordította Hegedüs Pál.

I. A Karrun.¹

— IGAZI elhagyott ország!

E kiáltásban öreges, de izmosnak látszó, erőyes arcú lovas tört ki a mellette hatalmas paripán lovagló társa előtt.

— Igazad van, Blom barátom, mondá a másik lovas. Homokon és napsugáron kívül nincs itt semmi. Ezt különben már akkor is tudtuk, mikor ennek az elátkozott vidéknek neki vágjunk; de azért egyikünk se rettent vissza tőle, mert, ha keresztül vergődünk rajta, termékeny és kellemes országba jutunk, ahol épp oly szabadok és boldogok leszünk, mint hazánkban voltunk, míg idegen hódítók arra nem kényszerítettek, hogy másutt rakjunk új tüzhelyet... Nem drágán fizetjük meg füg-

¹ Hottentota *Karuza*, a szárazságtól kemény föld Dél-Afrika roppant terjedelmű, kopár, agyagos fensíkjai, melyeken csak az esős évszakban van növényzet.

getlenségünket, ha a sivatagon átvezető ut fáradalmi árán szerezzük meg.

A férfit, aki Blomot a csüggedéstől, melyet felkiáltásával árult el, megóvta, van Dorn Jannak hitták. Szakálla és haja már őszbe csavarodott; széles és komoly arczáról megfontolt nyugalom és rideg erény tükröződött vissza, melyet nehezebb megtörni, mint a határozottabb vérmérséklet élénkségét. Van Dorn Janon első tekintetre észre lehetett venni, hogy oly tulajdonságai vannak, melyek méltóvá teszik arra, hogy parancsoljon.

— Ugy látom, Rynwald, szólt a jobb oldalán lovagló harmadik lovashoz, te is nagyon elmerengsz. Csak nem a hosszú utunk fáradalmain gondolkodol, mint Blom barátunk?

— Biz' én azokon töprengök, Van Dorn Jan. Minden apának, akinek kedveseiről kell gondoskodnia, kötelessége, hogy szászor is megfontolja a nehézségeket és veszedelmeket, melyeket le kell győznie, ha nem is másért, mint hogy övéit, amennyire lehet, megkímélje tőlük. Mert az még nem gyávaság, ha az ember azon töri a fejét, hogyan szabadulhat ki a bajból. Mint neked, nekem is van bizalmam a végső sikerhez.

— Köszönöm, derék Rynwaldom, hogy Blom barátunk segítségével és a te segítségével karavánunknak nem lesz semmi baja. Társainkban a bizalmat és reménységet hármunknak kell ébren tartanunk. Azért hát, ha csüggedni látjátok őket, egyre azt hajtogassátok, hogy mihelyt átvergődünk a karrun, egész közel leszünk a pompás legelőkhöz, melyeket sok folyó szel át, amint már mondtam is nekik...

Ki volt ez a három férfi és hol volt az ígéret földje, ahová Van Dorn az ő karavánját vezette?

Az emberekről később szólunk. Ami a vidéket illeti, melyen a kivándorlók átvonultak, képzeljünk egy végtelen síkságot. A szem nem akadt meg semmin, se erdő, se domb nem törte meg a határtalan terület egyhanguságát. Csak imitt-amott bukkant föl egy-egy fa és ez is a szagattott levelű *Kamel-doorn* (teve-tövis) volt. Az akáczfának ez a fajtája, mely Dél-Afrikában mindenütt el van terjedve és melynek a levele tüskés, nagyon hasonlít a mi akácunkhoz, csak hogy a levele szurós, a virágja pedig rikitó sárga. Rügyeit a zsiráf szörnyen szereti. A sivatagnak összes növényzete néhány fa-alaku aloe, a sugár eufóbia, melynek tövében száraz és meszes fű-csomók lapultak meg és a ritka teve-tövis volt.

Ilyenek Dél-Afrika kopár karrui, melyek terjedelmüket és sivatagi növényzetüket nem tekintve, a mi pusztáinkhoz hasonlóak.

Ezen a vidéken, az elhagyott karrukon azonban igen sokféle hanga, a mi éghajlatunk alatt elő fordulónál szebb, és finomabban csipkézett virágu található. Mindenki fogalmat alkothat magának róla az ugy nevezett fokföldi hangáról, melyet a kertészek Európában is meghonosítottak.

Három szekér haladt lassan a karrun. (Lásd a képet a 4. lapon.) Mindegyik óriási, mert négy méter hosszú volt. A vízálló vásznat, mely fődte, bambusz-ívek tartották. Mindegyik szekér elé nyolc pár czimeres ökör volt fogva. A szekér elején, szörnyű nagy ostort pattogtatva, a béres ült; mindegyik szekér mellett egy másik benszülött lépkedett, akinek a kezé-

ben hatalmas *zsambok*¹ volt, mellyel az ökröket biztatta. A csapat élén pedig egy vezető haladt. A szekerek mellett vagy husz lovas vonult. Három közülük, akiknek a beszélgetését hallottuk, jóval a karaván előtt járt.

A szekerek mögött nagy csapat fejős tehén, némelyik borjastól és sok kövérfarku juh volt látható. Ezeket azért hijják így, mert a farkuk huszonöt kilót is nyom és a sulya miatt a földet söpri. A teheneket és juhokat néhány fél-meztelen kaffer pásztor hajtotta. Nagy, bozontos és lompos, hegyes orru, farkashoz hasonló kuvaszok egészítették ki a szekereken kívül látható eleven lények csapatát. De ha a fehér vászon függönyöket fölemeljük, a szekerekben asszonyokat és mindenféle koru gyermekeket láthatunk. Kivált a bájos Katrinkát, Rynwald nagyobbik leányát, és hugát Meisztjét, csodáltuk volna meg. Az első tizenhatszadik, a másik tizenhetedik évében járt. A maga nemében mindegyik szépség volt. A szőke Katrinka barna szemével, a kis Meisztje meg kökény-szemével és világos szőke hajával a báj és elragadó egyszerűség minta-képei voltak.

A két szép fiatal leány anyja, Rynwaldné, feltűnő tipusa volt az emberrel vele-született előkelőségnek, melyet a művészet nem bir utánozni. Ehhez járult pompás termete és az üdeség, mely Blom szőke nevében is megvolt, habár valamivel gyöngédebb alakban. Van Dornné, aki elég magas termetű s épp oly nap-barnított volt mint a férje, méltóságos maga-

¹ *Gjambok*, maláyi szó: viziló bőréből készült rövid korbács neve.

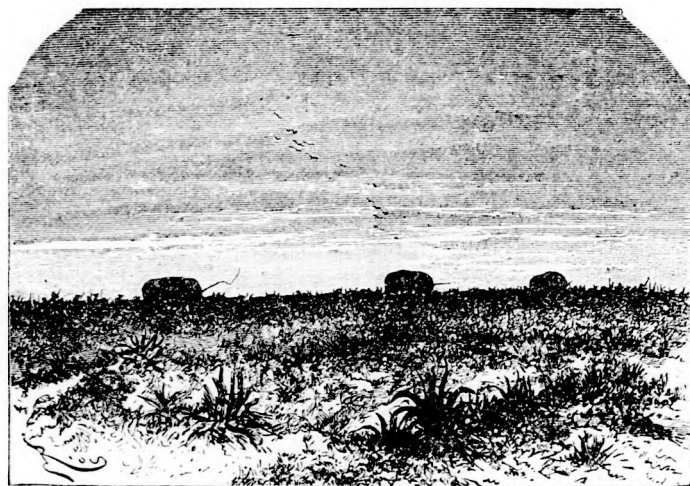
tartásával, szabályos és határozott vonásu, komoly arczával tiszteletet parancsolt.

Van Dornnak két leánya, Risi és Anni, kedvesek és csinosak voltak ugyan, de Rynwald leányainak a szépségével nem versenyezhettek; a négy fiatal leány jó indulatu természetűek egymás közt a hiúság versengésének még a csiráját is elfojtotta.

Van Dorn fiait, Pietet és Hendriket, mindenki szerette, legkivált az elsőt, aki

élceivel és kaland-vágyával a karavánt pihenői közben megnevelteté. Rynwald Lajossal és Blom Andrieszszel ők voltak a kivándorló csapat művelt fiatalsága, míg apáik a tapasztalat tekintélyét képviselték.

A szekerek lakóit öt-tíz éves fiuk és hét-tizenkét éves, kedves leánykák egészítették ki. Mindegyik szekér egy-egy család vagyonát vitte és a karaván élén lovagló három lovas mindegyike egy-egy család feje volt.

HÁROM SZEKÉR HALADT LASSAN A KARRUN. (Lásd a 3. lapon.)

Van Dorn Jan, Blom Hans, Rynwald Klaas hollandi nevek.

Viselőik ha valójában nem is, legalább származásra e-nemzetbeliek. Búrok, sok marhájuk után itélve gazdag búrok voltak. A karavánt kísérő csapat legalább száz darab szarvas-marhából és körül-belül háromszáz darab juhból állott. Ez a pásztori gazdagság arra vallott, hogy a kivándorlók a vee-búrok osztályából valók.

Mint az ausztráliai *stockmanok* és a nyugat-amerikai *ranchmanok*, a vee-búrok is állat-tenyésztésből tartják el családjukat. Állandó lakásuk nincs; jó legelők után járva, egyik helyről a másikra vándorolnak. Ha valamely termékeny föld-darab egy időre bőséges táplálékot ígér állataiknak, sátrakat ütnek és galyakból kunyhókat építenek; általában azonban a jól felszerelt és szobácskákra osztott szekerek az ő házaik. Így vonul

az egész család egyik völgyből a másikba, a folyók mentén friss legelőket keresve. Ezek a pásztori szokások napjainkban hű képet nyújtanak arról, hogy minő lehetett hajdan a patriarchális élet. Az emberiség számos ily érdekes új ódonságot mutat föl. A vee-búrok is úgy élnek Transzválban, mint élt Kis-Azsia sikságain valamikor Jákob és Lábán.

Ugyan mit kerestek ezek a vee-búrok, ezek a pásztorok a Karru kopár sivatagjában? A legközelebbi város Zoutpansberg, az ő hazájuk, Transzvál határán, ötszáz kilométernél messzebb volt mögöttük.

Minden fehér telep távol volt; a matabele vad törzs területén vonultak át és északnak iparkodtak.

Mi volt az oka annak, hogy a vee-búrok megszokott vidéküktől oly messze estek? Mily körülmények találkozására üzte ki őket hazájukból? Ezt a különös dolgot kissé meg kell magyarázni.

Mikor az angolok megkisértették, hogy a Transzváli Köztársaságot fokföldi birtokaikhoz csatolják, nem rég sokat beszéltek e Transzváli Köztársaságról. A búrok, akik ebben a kis országban laknak, melyet a benszülöttektől foglaltak el, függetlenségükért erélyesen szálltak sikra. Sokan közülük maguk pusztították el házaikat és mentek világgá, hogy a még ma is tökéletlenül ismert afrikai föld valamelyik más zugában találják föl a szabadságot. Ezek a bátor emberek készebbek voltak ismeretlen országok veszedelmeivel szállni szembe, sem hogy hazájukat leigázni lássák.

A kivándorlók közül sokan veszték el utközben, mint hazafias érzelmeik áldozatai. A szenvedésekről, melyeket ezek a szerencsétlen transzváliak kiállottak, fogalmat

alkothatunk magunknak annak a karavánnak a viszontagságairól, melynek Van Dorn Jan volt a *baasa*, vagyis főnöke.

Van Dorn Jan öreg zsiráf- és elefántvadász volt, ami azt jelenti, hogy mielőtt megházasodott, amely állapot a pásztoréletre utalta őt, számos expedíciót vezetett Transzvál határain tulra. Egyik kalandos kirándulásán megbarátkozott a matabelék főnökével, Mozelekatszéval. A fehér és a fekete örök barátságra léptek egymással, melyet a műveltség szegényére első ritkán a feketék bontanak föl. A búr és matabele baráti megállapodásait azonban semmi sem zavarta meg és Van Dorn Jan, Mozelekatszé engedélyével vonult át a területén, hogy karavánját messzebbre, már bejárt vidékre vezesse, melynek jól öntözött sikságai és kövér legelői a vee-búrok előtt valóságos paradicsomnak rémlettek.

Ide vezette Van Dorn Jan a maga és barátainak, Blom és Rynwaldnak, családját, utközben a kopárság benyomását a büvös vidék képének rajzával enyhítve; de hogy oda juthassanak, a rettenetes Karrun kellett keresztül vergődni. Ezerhatszáz kilométer, árnyék és folyó nélkül! Micsoda kilátás!

A kivándorlók arra számítottak, hogy a mocsarakban és természetes vizekben fognak találni vizet; de a szárazságtól a legtöbb vizek kiapadt, ami az expedíció vezetőit nyugtalanította.

A karaván vonulását, amennyire lehetett, siettették és egy huzamban nagy utat tettek meg, melyet éjjelenként kezdtek és napkeltéig folytattak, mert a forró égő alatt nincs nagyobb kín, mint a napali utazás a rekkenő melegben.

Pompás idő kedvezett nekik. Holdfény

világította be az utjokat és a sötétkék égen tündöklő csillagok megszabadították őket az eltévedés félelmétől. A vee-bürok, a pásztorok hagyományait követve, éjjel a csillagok után mennek, mint hajdan a kháldeai pásztorok. Egyébiránt azonban az ő hottentota kalauzuk, Smutz, minden zegét-zugát ismerte a vidéknek, melyen átvonultak, és gazdái bizalommal voltak iránta, melyet érzelmei és okossága miatt meg is érdemelt.

Az éjjeli menet nesztelenül haladt; a lovak patkói nem csattogtak a homokos talajban, melybe a lovak patái puhán bele süppedtek. Csak olykor-olykor hallatszott az ökör-hajcsár nógató szava, vagy egy ostor-suhintás vagy a *zsambok* sivitó hangja.

A *zsambok* rugalmas, szíjtalan korbács. Csaknem két méter hosszú és fogójától, mely harmadfél centiméter széles, vége felé oly vékony, mint a tü. A ló bőrét a vérig éri és az ember bőrét felhasítja. Szörnyű kegyetlen kinzó eszköz, melyet csak arra használnak, hogy a lusta állatokat biztassák vele, hogy szaporábban lépegesenek. Elég, ha megfenyegetik vele őket, hogy a legmakrancosabb is engedelmeskedjék.

A hold ezüstös fényében mily furcsáknak látszhattak ezek a nagy szekerek, melyeken a vitorla-vászon fehérlett és melyek előtt párosával befogott ökrök haladtak. A benzülött más világi szörnyetegeknek gondolta volna őket.

Pedig oly lényeket foglaltak magukban, akiken nem volt semmi rémséges és akik érzelmeikkel mindenben részt vettek, ami az emberiség legjava. A büroknak is, mint minden más fajnak, mely a földgolyót benépesíti, érzékeny szívük van a szeretet iránt és minden rugó, mely az egyéneket

és ember-csoportokat egyesíti vagy egymástól szétválasztja, e kis bolyongó törzsben működésben volt.

A kivándorlók nyugodt arc-vonásai nem vallottak semmiben arra a felindulásra, mely belsejükben izgathatta őket. Csupán egyetlen lovas, aki a karaván mellett lovagolt, tett kivételt az általános nyugodtság alól. Magas termete, csontos, nap-barnított arca, tüskés és szürkülő szemöldöke alatt mélyen beesett szemei, kurta szava és mogorva külseje nem keltettek rokonszenvet.

Mind a mellett a főnök, Van Dorn, figyelemmel volt iránta és csaknem barátjának tartotta ezt a lovast, akit Moor Károlynak hittak. Mikor baj volt, a főnök tanácsért e rideg emberhez fordult. Ennek az volt az oka, hogy Moor Károly néhány évvel ezelőtt már bejárta a Karrut és az utasoknak becses utba-igazitásokat adhatott; aztán meg az a kevés szó, melyet Moor Károly kiejtett, épp oly tudásról és tapasztalatról tanuskodott, amily ritka erélyről a tettei.

A vee-bürok alig ismerték. Mikor arra kérte őket, hogy velük vándorolhasson ki, a bürok kissé haboztak, mert Moor Károly külseje nagyon visszatetsző volt. Van Dorn Jan azonban, aki nem hamarkodott el semmit, tudakozódott utána. Megnyugtatták, hogy Moor Károly tisztességes ember, de a lelke családi perpatvarok következtében elborult.

Moor Károly az ő szorgalmával és értelmességével már több szolgálatot tett a karavánnak. Mindenki szerencsének tartotta, hogy a főnök közéjük fogadta. Lassacskán megszokták, hogy az ut legcsekélyebb eseményéről megkérdezzék a véleményét, mely előtt meghajlottak. (Folytatása következik.)

KIKAPTUK A BIZONYÍTVÁNYT!...

(Képpel a czimlapon.)

*Kikaptuk a bizonyítványt,
Jól sikerült, Mehetünk!
Ősz jöttéig, mint a madár,
Oly szabadok lehetünk.*

*Mint a madár elrepülünk,
Zöld mezőre, erdőre.
Mező, erdő lesz a könyvünk,
Tanulunk is belőle.*

*Mert bizony a természetnél
Nincs szebb könyv a világon,
A betűi ott csillognak
Hegyen, völgyön, virágon.*

*Szineivel, képeivel
Alig lehet betelni;
Nincsen kérdés, amelyikre
Nem tud nekünk felelni.*

*Madár-dallal szakít véget
Szívünk, lelkünk gondjának,
Vigaszunkra száz szava van
Hajladozó lombjának.*

*Mesét mond a szél zugása
S csörgése a pataknak,
Szem-büvölő virág-színek
Tündér-honba ragadnak.*

*Nincs szebb könyv a természetnél.
Induljunk hát, előre!...
Hadd tanuljunk minél többet,
Minél szebbet belőle!*

Roboz Andor.

INNEN-ONNAN.

Aki megtartja szavát. Egy Gudmond nevű fiatal dán tudóst azzal vádolták, hogy ellensége a királynak. A kék toronynak nevezett börtönbe zárták. Mikor az öreg porkoláb észre vette, hogy a fiatal ember milyen szelid és szorgalmas, megsajnálta és így szólott hozzá:

— Ha szavát adja, hogy nem szökik meg és hogy a külvilággal sem érintkezik, szép és világos szobát bocsátok rendelkezésére, ahonnan kertekre nyílik a kilátás.

A fiatal tudós megigérte és már másnap új lakásába költözött. Még rács sem volt az ablakon.

Az ifju, ki sokat foglalkozott csillagászattal, az éjjelek nagy részét az ég vizsgálásával töltötte. Egyszer nagyon előre hajolt az ablakban és leesett az utcára. Szerencsére nem érte komolyabb baj. Midőn magához tért kábultságából, első érzése az öröm érzése volt. Künn van az utcán! Szabad!

De ez az érzés csak egy pillanatig tartott. Eszébe jutott, hogy szavát adta a derék porkolábnak. Nem szabad tehát megszöknie. Nem is szökött. A torony kapujához sietett, kopogtatott és vissza tért börtönébe. A király értesülvén a fiatal tudós tettéről, maga vizsgálta meg ügyét. Kiderült, hogy ártatlanul vádolták. A király azonnal szabadon bocsátatta és kegyeivel halmozta el.

*

A legdrágább prém. A szőr-árúk legdrágábbja a tengeri vidra bőre, melynek darabja 5—6 ezer koronába kerül. Annál nagyobb ár ez, mert a bőrnek csak azt a részét lehet használni, mely az állat hátát fűdi.

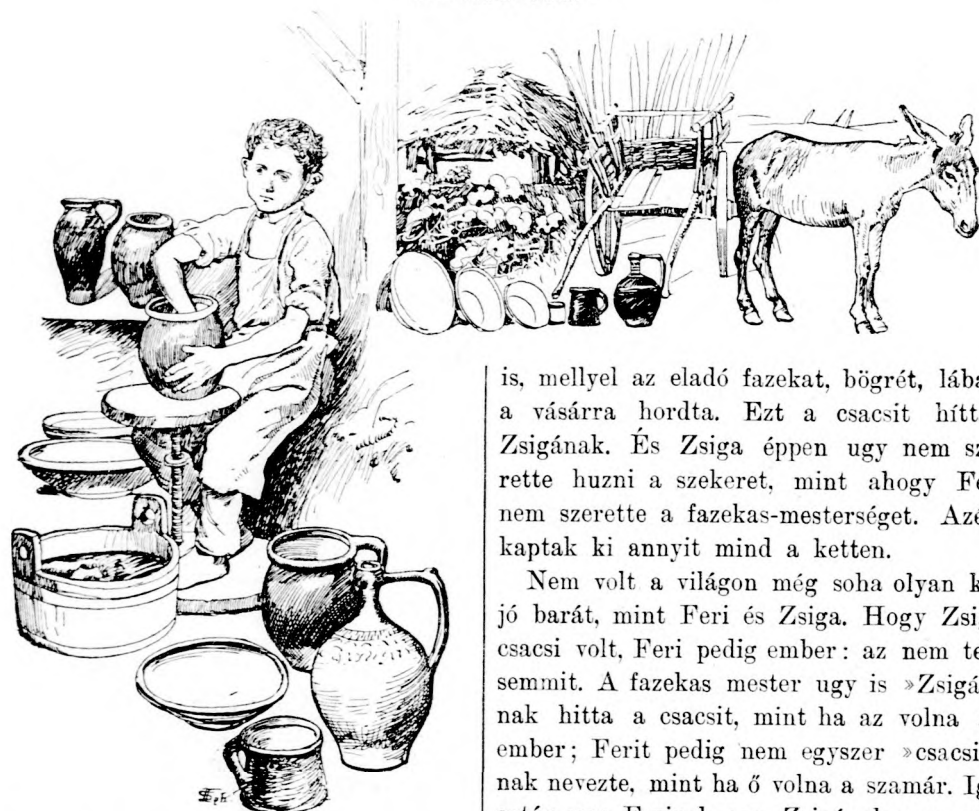
*

Az üvegnek új alkalmazása. Csak nem régebben irtuk meg, hogy egy amerikai színésznő üveg-ruhát csináltatott magának. Most az üvegnek újabb alkalmazásáról olvasunk. Németországban ugyanis a vízvezeték csöveit készítik az utóbbi időben üvegből. Ez üvegcsöveket azután aszfalittal vonják be. Ezeknek az az előnyük, hogy semmiféle sár vagy rozsdá nem fogja. Ezen kívül nem is törnek el olyan könnyen, mint a kovácsolt vagy öntött vasból készült csövek.

AZ INAS ÉS A CSACSI.

— Irta Jakab Ödön. —

EGYSZER volt, hol nem volt: volt egy faluban egy nagyon szegény fazekas ember. Ennek a szegény fazekasnak volt egy még szegényebb, kicsi kis inasa, akinek Feri volt a neve. Nem élt a szerencsétlen Ferikének sem az apja, sem az anyja; csak úgy tengődött valahogy a fazekas jóvoltából. Kutya-élete volt bizony neki. Egy csöppet sem szerette a fazekas-mesterséget, amiért naponta ötször-hatször ki is kapott a gazdájától. Nálánál többet csak a szegény »Zsiga« kapott a restségéért.

Mert hát a fazekasnak az inasán kívül volt még egy sovány, hosszú fülű csacsija

is, mellyel az eladó fazekat, bögrét, lábast a vásárra hordta. Ezt a csacsit hitták Zsigának. És Zsiga éppen úgy nem szerette huzni a szekeret, mint ahogy Feri nem szerette a fazekas-mesterséget. Azért kaptak ki annyit mind a ketten.

Nem volt a világon még soha olyan két jó barát, mint Feri és Zsiga. Hogy Zsiga csacsi volt, Feri pedig ember: az nem tett semmit. A fazekas mester úgy is »Zsigá«-nak hitta a csacsit, mint ha az volna az ember; Feri pedig nem egyszer »csacsi«-nak nevezte, mint ha ő volna a szamár. Így aztán sem Ferinek, sem Zsigának nem volt magát miért különbnek tartani a másiknál.

Egy napon a fazekas azt mondta Ferinek:

— Hallod-é, te semmirekellő! Ha már itthon úgy sem tudom sok hasznodat venni, vidd ki legalább Zsigát az erdőre legelni. Hadd lakják jól ott estig, mivel vacsora után el akarok vele indulni a vásárba. Egyszersmind azt is hozzá tette mászter u ram: Hanem aztán úgy ügyelj ott arra a szamárra, mint a két látó szemedre! Nehogy elaludjál, vagy madarászni kószálj! Mert ha az a szamár tilosban bitangol, vagy eltalál veszni: a kezedbe adom mind a két füledet!

Es ezzel, csak úgy előleges izelítőül úgy meghuzta a szegény Feri fülét, hogy az kéknek, zöldnek látta Zsigát az udvaron. Pedig Zsiga csak szürke volt.

Hanem azért elindult a két jó barát szépen az erdőre. Feri utközben rá tette a Zsiga hátára a kezét s úgy beszélgetett az ő nagyfülű barátjával:

— Hej, Zsiga, Zsiga! Aztán jól viseld ám magad az erdőn! Mert nem szeretnék miattad is kikapni! Eleget kapok én ki magamért is!

És Zsiga azt felelte rája:

— I-á! I-á!

— Ami számár-nyelven azt tette, hogy: »Ne félj! Ne félj!«

Ilyen beszélgetések közt érkeztek ki a sűrű erdőbe, ahol sűrű volt a fű és hűvös volt az árnyék. Ott aztán mind a ketten tüstént neki fogtak a munkának: Zsiga mohón kezdé legelni a fűvet, Feri pedig leheveredett egy vén fa árnyékába, s kényelmesen elnyújtózott, mint valami királyfi. (Lásd a képet a 10. lapon.) Pihent egy darabig, de nem nagyon soká. Mert amint hallotta, hogy a számár milyen jóízűen eszik: neki is megjött az étvágya.

— Mért ne egyem én is? gondolta magában, ha Zsiga is eszik. Mért legyen ő különb mint én? Hiszen belőlem még lehet fazekas-mester is, neki pedig még az unokája is csak számárnak marad.

És ezen okoknál fogva elő vette azt a kis darab kenyeret, amit uzsonnára tarisznyáltak fel otthon, s úgy elfogyasztotta az utolsó falatig, hogy még a héjjából sem maradt egy morzsányi.

Pedig az uzsonna ideje még nagyon messze volt ám.

Ennek a torkosságának aztán az lett a következése, hogy később, mikor elérkezett az uzsonna ideje, olyan éhes volt már ismét mint a farkas. Zsigának könnyű volt, mert az ő eledeléről ott az erdőn a jó Isten gondoskodott; de mit csináljon szegény Feri, akinek otthon a máiszter uram olyan szűken mérte a kenyeret?

Feri ekkor ismét gondolt egyet:

— Ha Zsigának van itt mit ennie: csak akad nekem is? Szedret, málnát én is kaphatok valahol.

Ezzel fölkelt és megmagyarázta Zsigának, hogy el ne menjen messze, amíg ő oda jár. S miután mind ezt a csacsinak a lelkére kötötte: elindult a bokrok között maga is szedrészni, málnászni.

Hát biz' ő szedret, málnát nem igen sokat kapott, hanem az erdő, az gyönyörű szép volt! A haragos zöld bozontos bokrokban olyan fölségesen énekeltek a madarak, mint ha mindegyik bokorban egy-egy pompás muzsika lett volna eldugva. Aztán annyi volt a tarka-barka virág mindenütt, amerre csak fordult, hogy az erős illattól szinte elkábult a feje. És ez a jó levegő, ez a finom illat olyan jól esett Ferinek. Jól esett, mert otthon a fazekasnál egy rossz szagu, sötét kamrában volt a szállása, ahol madár-ének helyett folyvást csak az egerek czinczogtak.

De Ferinek mindezek között mégis leginkább tetszett egy bolondos kakuk, mely hol az egyik, hol a másik fáról kiabálta folyvást: »Kakukk! Kakukk!« Amire mindig szintén vissza kakukkolt Feri is.

A kakukon kívül legtöbbit egy zöld harkályban gyönyörködött, mely szüntelenül kopácsolta a csőrével a fa törzsét. Mint ha csak valami vendég kepgotatott

volna valamely házajtón. Feri nem is állotta meg, hogy oda ne szóljon a kopogtató harkálnak: »Szabad!« És ezen a tréfán nem győzött eleget kacagni.

Málnát is, szedret is csak kapott itt-ott egy-egy szemet, amit jó étvágygal fel is

falt azonnal. Utoljára nem is volt már olyan nagyon éhes, kivált miután inni is jókorát ivott egy kristály-tiszta patak vizéből.

Jól ment volna minden, ha egyszer ott mellette föl nem ugrik egy haszontalan nyul a bokor alól. Erre a hirtelen zöreijre

... KÉNYELMESEN ELNYUJTÓZOTT. (Lásd a 9. lapon.)

ugy az inába szállt a bátorsága, hogy reszkette nagyot fohászzkodott:

— Istenem, ne hagyj el!

Amint így Istenhez imádkozva az ég felé emelte a szemét: látja, hogy a nap már a fák tetejét sem sűti.

— Ejhaj! gondolta magában; már este

felé jár az idő! Jó lesz immár haza is vezetni Zsigát!

S vissza fordult, hogy a csacsit megkeresse.

De hát még csak most kezdődött a baj. Zsigának ott, ahol hagyta, csak a hült helyét találta.

— Jézus Máriám! kiáltott föl kétségbeesetten. Hová lehetett innen az a szamár?

Nosza, keresni kezdi gyorsan mindenfelé. Futott erre is, futott arra is, de nem találta sehol. Ijedtében még a fákra is föl nézett; hanem a fákon már éppen nem találta. Tüvé tette az egész környéket, de mind hiába: Zsiga nem volt sehol!

Eszébe jutott, hogy valjon nem lenne-e jó a Zsiga nevet olyan nyelven kiáltani, amelyet ő is megért? És elkezdett torka-szakadtából üvöltöni: I—á!... I—á!... I—á!

S erre csakugyan kapott feleletet. Hosszu, elnyújtott feleletet: I—á!... I—á!... I—á!

Neki indult Feri gyorsan annak az iránynak, amerről a feleletet kapta. Helyenként megállott és újból ismételte az *i...á*-t, és a felelet mind közelebből hallzott.

Végre egy szikla-fal alá érkezett és ekkor vette észre, csak hogy az ő saját hangja verődött vissza. Az ekhó incselkedett vele.

— Jaj, jaj! kezdett siránkozni Feri. Végem van! Bocskor-szíjat vág a hátamból a máiszt'ram, ha elvész az a szamár! Jaj, jaj!... Mit csináljak?

Minden rossz az eszébe jutott, ami csak lehetséges. Hát ha valami rablók elrabolták Zsigát?... Hát ha megette a medve?...

Mikor arra gondolt, hogy Zsigát megette a medve, megint jajgatni kezdett keservesen:

— Jaj, bár csak a két nagy fülét találnám meg, hogy azokkal beszámoljak. Legálább annyival kevesebbet kapjak a máiszter uramtól!

Mert azt hitte, hogy a fazekas annyit számít le a verésből, amennyit a szamárból haza viszen.

Mikor éppen így jajgatott, egyszerre valami csak megzörrent a sűrű közelben és Zsiga az ő két, nagy csacsifüles fejét ki-

dugva a bokrok közül, elkezdett bögni a kicsi pajtásának: I—á!... I—á!... Mint ha csak azt mondta volna Ferinek: »Ne félj pajtás, nem vagyok én olyan nagy szamár, mint amilyennek te gondolsz engemet! Itt vagyok! Csak én is eljöttem egy kicsit legelészni, amíg te oda kószáltál.«

Ferinek is egyszerre vissza jött a kedve! Oda futott a csacsihoz, megölelte a nyakát s csirógatta, simogatta, mint ha csak az édes bátyja volt volna.

— Hej Zsiga, Zsiga! Ilyen csunya dolgot nem is vártam volna tőled! mondá a szamárnak.

Aztán elsétáltak szépen haza az erdőről.

Mikor otthon voltak, rá förmedt Ferire a fazekas:

— Mért jössz ilyen későn, te kötélrántó? Tán valami baj volt?

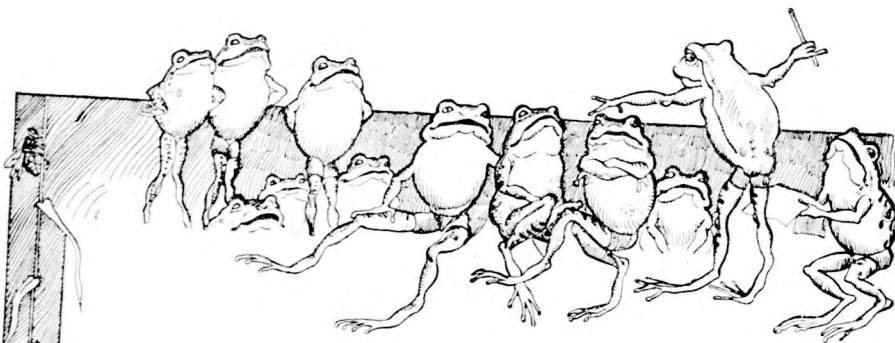
Feri úgy megijedt, hogy felelni sem tudott hamarjában. De Zsiga megfelelt helyette a fazekasnak:

— I—á!... i—á!

Ami magyarul azt tette:

— Nem volt!... nem volt!

BÉKA BÁCSI.

Hallga... hallga!... Béka bácsi
Milyen vidáman brekeg:
Jertek, jertek közelembé
Kedves apró gyermekek!
Kerek száját Béka bácsi
— Nézd! — hogy tátogatja;
Ő a béka-művész-világ
Direktora, atyja.

Ha a hangot jó kedvében
— Brekkeke! — megadja,
Rázendíti a vig nótát
Apraja és nagyja.
A ragyogó csillagokba
És a holdba néznek,
A hajnali pirkadásig
Nagy vígan zenélnék.

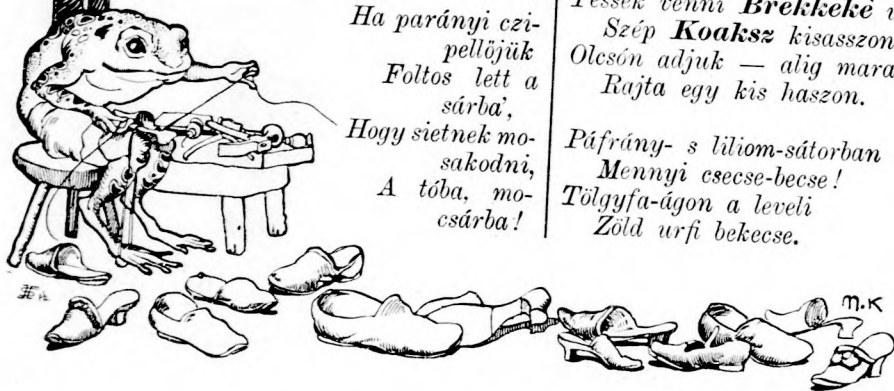
Ha parányi czi-
pellőjük
Foltos lett a
sárba,
Hogy sietnek mo-
sakodni,
A tóba, mo-
csárba!

Koaksz kisasszony mélyen a tó
Fenekére hágott,
Mert szereti ő nagysága
A nagy tisztaságot.

Kum-kum ur, a kis papucsos,
A papucsot varrja,
Békateknő-tálcáskában
A csirizt kavarja.
Felesége himezgeti
Arannyal, ezüsttel,
Piczi sarkát befuttatja
Fényes arany-füsttel.

Kiviszik a nagy-vásárba,
A lapu-sátorba,
Kirákják a kis portékát
Egymás-mellé, sorba:
Tessék venni **Brekkeké** ur!
Szép **Koaksz** kisasszony!
Olesón adjuk — alig marad
Rajta egy kis haszon.

Páfrány- s lilium-sátorban
Mennyi csecse-becse!
Tölgyfa-ágon a leveli
Zöld urfi bekecse.

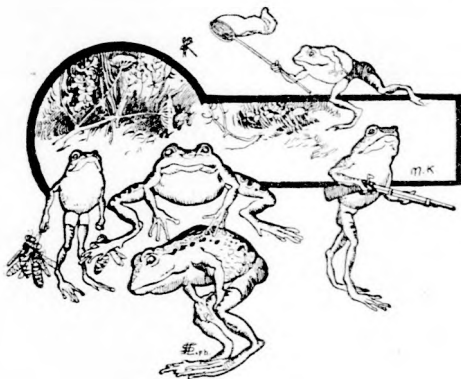
Arany-hímes rózsza-szoknya,
Selyem mellény, habos,
Bujjbele és keszkenőcske,
Sárga pöttyes, babos.

Bár szerény a ködmönkéje,
Nem köll megítélni;
Kutykuruttyné nagy szájától,
Sohse tessék félni!
Csak úgy tréfál, mint ha bizony
Rögtön megharapna,
Pedig azon mesterkedik,
Legyeckét hogy kapna?

Kecske-béka tréfás urfi,
S milyen akrobata!
Világ bajnok-hirnevének
Már sok jelét adta.
Ha retirál, nem is ugrik —
Mint a madár, repül!
Vagy vadászgat, vagy dalolgat,
Tétlen soha nem ül.

Hallga!... hallga!... most is milyen
Csinos nótákat brekeg:
Jertek, jertek közelembe,
Kedves apró gyermekek!
Nincs nálamnál fürgébb legény
És csinosabb egy se!
Hogy harapós, mérges lennék,
Nem igaz — csak mese.

Mama.

KÉT TŰZ KÖZÖTT.¹

— A Pufi kutya naplójából. —

EGY este szép nyugodalmasan sétáltam a mezőn ott a ház mögött. Mondom: nyugodalmasan. Mert bizony én nem féltem attól a házsártos vén szakácsnétól, aki azóta az emlékezetes csirkeczomb-história óta... No, de jobb erről nem beszélni. Hát amint ott kutyaagolok, egyszerre valami gombolyag-forma gurult elém. Először azt hittem, hogy a Jolánka tű-párnája, mert olyan tű-félék voltak bele tüzdelve. De aztán eszembe jutott, hogy a tű-párna magától nem gurul és így valami másnak kell annak lennie. Csakugyan! Jól okoskodtam, mert egy pár percz múlva ime: kidugta a fejét és így szólt:

— Ahá! Te vagy az, barátocskám, akit a szakácsné olyan nyájasan emleget? Hasonlatlan állat vagy te, annyi bizonyos!

Felelem neki:

— De mikor beteg voltam az éhségtől! Majd meghaltam!

Igy mentegtettem magamat.

— Igen? Nagyon beteg voltál? *Kutya*-bajod volt, az pedig nem nagy baj. Sőt inkább kellemes állapot. — En pedig nem tűröm, hogy sértegessen afféle tűpárnaféreg, mint amilyen te vagy! feleltem büszkén és utána futottam, hogy jól megté-pázzam.

Hejh!... nem sokáig futottam. Ő egyszerre megállt, hát nekem szintén megköllött állnom. Éppen rá akartam ugrani, mikor orrával olyat bökött rajtam, hogy hanyatt estem, még pedig egy másik szörnyű tűpárnaféregnek a hátára. Fejem, hátam ugyan-csak tele lett tüvel és így szégyenszemre haza kellett futnom. Otthon aztán az a kedves szakácsné hegyibe még ki is porolta a bundámat. De ennek legalább az a haszna volt: hogy a tüskék mind kiestek belőle.

Hatvany Lilly.

¹ Mint első kísérletet, érdemesnek valloam a közlésre ezt az ügyes dolgot is. F. b.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

A fogoly-madárról. Nem csak embereket ítélünk meg olykor igazságtalanul, hanem ál-

latokat is. Mind kettőnek oka a felületesség. Nem vizsgáljuk meg alaposan, igazak-e a vádak, amelyeket ellenük emelnek. Hiszünk a szó-beszédnek. Ez nagy bűn. Ilyen ártatlanul vádolt állat a fogoly-madár is. A legtöbb gazda azt hiszi ugyanis róla, hogy nagyon sok kárt okoz, haszna pedig nincs. A természet-megfigyelők beható vizsgálatai éppen az ellenkezőt bizonyítják. A fogoly-madár ugyanis az év legnagyobb részében rovarból és gyommagvakból táplálkozik. Temérdek kukacot, csigát, bogarat, férget és gyommagvat fogyaszt el. Ami azt a vádat illeti, hogy a magvakat pusztítja, hát igenis pusztítja, de csak azokat, melyek a földből kilátszanak. És ezek ugyanis elvesznének. Nyáron, midőn a buza-földeket barangolja be, mindig csak a kihullott magvakat szedi fel, a kalászokat pedig nem bántja.

Nagyon helytelenül cselekszik tehát az a gazda, aki a fogoly fészket fölszedi és tojásait megsemmisíti. Minden egyes

fogoly-madárban ezer és ezer kártékony rovar kiirtóját ölik meg. Az ilyen gazda tehát a saját érdeke ellen cselekszik. Jegyezzétek ti is meg ezt magatoknak gyermekek! Ne bántátok őket. Ne állítsatok fel számukra csapdákat. Télen hintsetek nekik magvakat, nyáron a kártékony rovarok irtásával meghálálják jóságotokat.

*

Kővé vált erdő. Edward *Dodson*, fiatal angol utazó, Észak-Afrikában, Tripolisz hátvidékén egy kővé vált erdőt talált. Minthogy a földön tengeri kagylók hevertek, valószínű, hogy a szaharai sivatagnak ezt a részét egykor víz borította. Az utazók nem győzték az erdő szépségét dicsérni. Tíz órát tartó uton nem láttak egyebet, mint hatalmas, teljesen megkövesedett fákat. Halotti csönd vette körül őket. Mert ág és lomb egyaránt mozdulatlan volt. Kövek nem suhognak, ha szellő leng is körülük.

*

Penész-gombák a tentában. Némely gyerekek az a rossz szokása, hogy a tentás tollat vagy az irkára ejtett tentacsöppet lenyalja. Ha ti is ismertek ilyen gyereket, mondjátok meg neki, hogy ez nem csak csunya, de veszedelmes szokás

is, minthogy a legtöbb tentában penészgomba és más egészségtelen csira tenyész. Természet-tudósok, kísérletképen, kisebb állatokat oltottak be ilyen ténával és mindnyájan hamar elpusztultak. Téntás tollal ejtett kisebb szurás is vérmérgezést, sőt halált is okozhat.

Hiena-kutya. Igen érdekes állat érkezett nem régiben a párizsi növény-kert muzeumába: a hiena-kutya, melyet a történet-tudósok sivatagi és festett kutyának is neveznek. Ez az állat Dél-Afrikában, a szomáli országában és Szudánban tartózkodik. Föld-gödröt ás magának és az antilop husával táplálkozik.

A hiena-kutya különös formája mellett is inkább emlékeztet a kutyára, mint hienára. Az utóbbihoz színezése teszi hasonlóvá. Alkata és fogazata különben olyan, mint a kutyáé. Minden lábán négy ujj van.

Szóval: különös és furcsa állat a hiena-kutya. Akinek alkalma nyílik rá, okvetetlen nézze meg.

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„A hősök.”

Görög tündérmesék gyermekek számára. Irta **Kingsley Károly**. Angolból fordította **Pulszky Ágost**. Hat könyvnyi képpel, diszes kötésben.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXII. köt. 25-dik számában közölt csillag-rejtvény megfejtése:

Ki korán kel, aranyat lel.

A hány ház, annyi szokás.

Ki mint vet, úgy arat.

Helyesen fejtették meg: Büben Iván és Miklós, Eichner Bandi, Halász Erzsike és Rózsika, Glaser Géza, Jurenka Irén, Marsovszky Etuska, Hrabovszky testvérek, Weisskopf testvérek, Emerich Ella, Endrényi József, Bayer Anti, Molnár László, Garai Lujza és Manczi, Jurenák Gizi, Milutinovits Corinna, Amigo Dezső, Kazy Péter, Biró testvérek, Réz Lola, Fisch Ilona, Kerekes Gyurka, Bakos László, Keresztszeghy Zoltán, Weisz Jetti, Csépany Béla, Fráter Iván, Günther Felicitas, Deutsch Ilonka, Szerencsy Árpád és Katinka, Geréb Lajos, Sass Elemér, Sinkovits Clarisse és Ilma, Künle Katus, Györgyei Klára, Králik Etelka, Kovács Ferencz, Riszdorfer József, Mair Margit és Kata, Imreh Juliska, Feszty Masa, Nagy Vilma és Sarolta, Kilezer Edith és Gyula, Ybl Mártha, Weisz Elza, Szántó Olga és Ernő, Naschitz György, Prepeliczay Jenő, Laufer Erzsike, Arva Erzsike, Fleischmann Margit, Flór Annicza, Varga Ila, Hoffmann Elemér és Valika, Jedlicska Jolán és Margit, Frankl Lilly, g. Hunyady Ferencz, Riedl Gyula, Vörösmarthy Ida, Starcsinszky István, Térfy Marianne, Háy Misi és Bandi, Nagy Lenke, Vicza és Ernő, Borhy Margit, Szotyori-Nagy Etelka és Tibor, Beke Berti és Gyula, Csics Rózsika, Kövesi testvérek, Bakos Ilona és Katinka, Hornicsek Gizi, Lipsey Teréz, Véghelyi Lajoska, Földváry Géza, Záborszky Mariska és Jenő, Löw Sándor és Mihály, Blau Arthur,

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek *Garai Lujza és Manczi, A-Falkoson* kiknek a jutalomkönyvet, (*Leány-történetek*, Elbeszélések. Az ifjuság számára írta *Halden Erzsébet*; négy színnyomatu képpel, diszes kötésben,) a kiadó-hivatal megküldi.

A »KIS LAP« LXII. köt. 24-ik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: Emerich Ella, Molnár László, Deutsch Ilonka, Kovács Ferencz, Löw Sándor és Mihály,

— **Olvassátok!** —**Forgó bácsi tiz parancsolata.**

1. Leveled papirosa sima szélű legyen és tiszta.
2. Irkából tépett papirosra levelet ne írj.
3. Levelet be ne porozz, be ne poczázz.
4. Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.
5. Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfajlás, gyűjtés), azt ne küldjed a kiadó-hivatalba.
6. Ami pedig a kiadó-hivatalnak szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a szerkesztőhöz.
7. Leveled papirosa ne legyen rikoltó színű, se illatos.
8. Csak fekete tentát használj írásra.
9. Ismeretlen s csakis családi körben járatos beczező nevet ne használj.
10. A szerkesztőségbe intézett levél állandó czime legyen: **Forgó bácsinak, a „Kis Lap” szerkesztőjének.**

Aki e tiz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.

F. b.

Bengyel Klárika. Amivel évek óta hasztalan fáradozott sok ügyes kertész, hogy t. i. *kék rózsát* neveljen: az most egy amerikai kertésznek sikerült, aki azt megtekintés végett Londonba küldötte, ahol megjelenése az ottani híres virágvásáron nagy feltűnéssel jár. Hogy van-e annak a rózsának illata is, arról az ujságok nem beszélnek. — **Blau Arthur.** »Elvární« válaszomat nincs jogod. Kérni azonban kérheted. — **Ybl Martha.** Oh, a szegény szép rózsák! A skatulya, amelyben küldted őket, koporsójuk lett nekik; elalélva, meghalva érkeztek hozzám. De a lelkek még nem szállt el, mert illatozva terjed az el szobámban, s szerető emlékezetembe hozza azokat a gyöngéd kezeket, melyek számomra szedték. Nagyon köszönöm a kedves ajándékot. — **Löw testv.** Örövendő tudomásomra szolgál a Sándor felügyelői tisztje. A kintüetés azt tanúsítja, hogy szorgalmaddal s jó magad-viseletével rászolgáltál. — **Záborszky Mariska.** Sikeres vizsgád nem lep meg, nem is vártam tőled egyebet. Jól esett olvasnom azt is, hogy Jenőke már most kintinő bizonyítvánnyal, mint valami diadalmasan lobogó zászlóval, vonul be a 3-ik elemibe. Hogy ha elmennék hozzátok, megmutatnád a ti szép kerteteket, sőt, (ami nem volna éppen könnyű vállalkozás) még meg is hintáznál a hintátokon: bizony, nem kívánhatnék magamnak ennél kedvesebb faluzást! Hejh, de mikor nem lehet, másutt várnak engemet. Két aranyos unoka folyton csak azt kérdegeti s az erkélyről nézegeti: mikor jön már nagyapa? — **Térffy Marianne.** Megnyugtatósdra annyit, hogy az írásod nem nagyon csunya. Én ott, édesem, ahol látni véltél, sohasem jártam. — **Imreh Juliska.** Leírásoddal meg vagyok elégedve. — **Mair Margit és Kata.** A képrejtvényekben a *világ* szót *kés* vagy *ár* fejezi ki. Hogyan gondoltátok ezt? A csigarejtvényt besoroztam. — **Kovács Ferencz.** Érdeklődéssel olvastam felvilágosító soraidat, melyek szerint a székely-udvarhelyi kollegium is egy Bethlennek az alapítása. De hogy melyik Bethlené, nem irtad meg. És nagyon tetszik nekem, hogy, költői példázattal, elnevezték a »Hargita tövébe ültetett rózsabokornak«; s örömmel értettem meg leveledből azt is, hogy ez a kollegium szintén jeles fiakat nevelt-e a hazának. Kintinő bizonyítványod azzal biztat, hogy majdan te is ezek sorába fogsz tartozni. Istennel a magad szorgalma és viselkedése segítsen rá. — **Künnle Katus.** Mindenek előtt: nevet *világosan* kell leírni. Bekezdő soraidból látszik, hogy tudsz te szépen is írni. A vége felé ugyancsak elhanyagod az írást. Az egyébkint jól megszerkesztett rejtvény annyiban hibás, hogy az embernek egyik »belső tagját« a számok szerint *mály* néven nevezed. Mit értsek rajta? Egyébkint az embernek se külső, se belső tagja, csak éppen tagja van. — **Nyomárkay Annuska és Jozsika.** A szép eredmény örömömre szolgál. — **Réz Lola.** Amíg Budapesten vagyok, minden szerdán este 6—7 között. — *Több levélről a jövő számban.*

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.